

Литосферада 7-8 ірі және көптеген кіші тақталар кездеседі. Ұсақтар ірі тақталардың арасында болады. Жер бетінің 90 % 7-8 ірі литосфералық тақталармен жамылған.

Антарктикалық тақта

Африкандық тақта

Евразиялық

Үнді тақтасы

Австралиялық

Тихоокеанская

Северо-Американская плита

Южно-Американская плита

Среди плит среднего размера можно выделить

Аравийскую, Карибскую, Наска, Филиппинскую, Скотия, плиты Кокос и Хуан де Фука и др.

Некоторые литосферные плиты сложены исключительно океанической корой (пример — крупнейшая тихоокеанская плита), другие состоят из блока континентальной коры, впаянного в кору океаническую.

ГРАНИЦЫ ПЛИТ

— РАСШИРЯЮЩИЙСЯ ХРЕБЕТ
 ↑↑↑↑↑ ЗОНА СУБДУКЦИИ

— ТРАНСФОРМНЫЙ РАЗЛОМ
 ПРЕДПОЛАГАЕМАЯ ГРАНИЦА

➔ НАПРАВЛЕНИЕ СДВИГА

© ООО «Кирилл и Мефодий»

Литосферные плиты Земли.

Красное море

ЛТ теориясының негізі:

Жердің жоғары бөлігі морт литосфера мен созымды астеносферадан тұрады

Тақталардың жылжу себебі- астеносферадағы конвекция. Бұл қозғалыстардың көзі – жердің кіндігіндегі жылу энергиясының ауытқуы.

Ысыған тау жыныстары тығыздығынан айырылып, жоғары қарай көтеріледі де , олардың орнына салқын тау жыныстары орналасады.

Type of Margin	Divergent	Convergent	Transform
Motion	Spreading	Subduction	Lateral sliding
Effect	Constructive (oceanic lithosphere created)	Destructive (oceanic lithosphere destroyed)	Conservative (lithosphere neither created or destroyed)
Topography	Ridge/Rift	Trench	No major effect
Volcanic activity?	Yes	Yes	No

(a) Divergent margin: A cross-section showing two tectonic plates moving apart. A central ridge is labeled 'Ridge'. Below the ridge, the asthenosphere bulges upward, and magma rises to form new oceanic lithosphere. Labels include 'Lithosphere' and 'Asthenosphere'.

(b) Convergent margin: A cross-section showing one tectonic plate moving under another. The leading edge of the subducting plate is labeled 'Trench'. A series of volcanoes along the surface is labeled 'Volcanoes (volcanic arc)'. Small stars along the subducting plate indicate 'Earthquakes'.

(c) Transform margin: A cross-section showing two tectonic plates sliding past each other horizontally. The fault line is labeled 'Earthquakes within crust'.

1) дивергентті; 2) конвергентті; 3)
трансформды

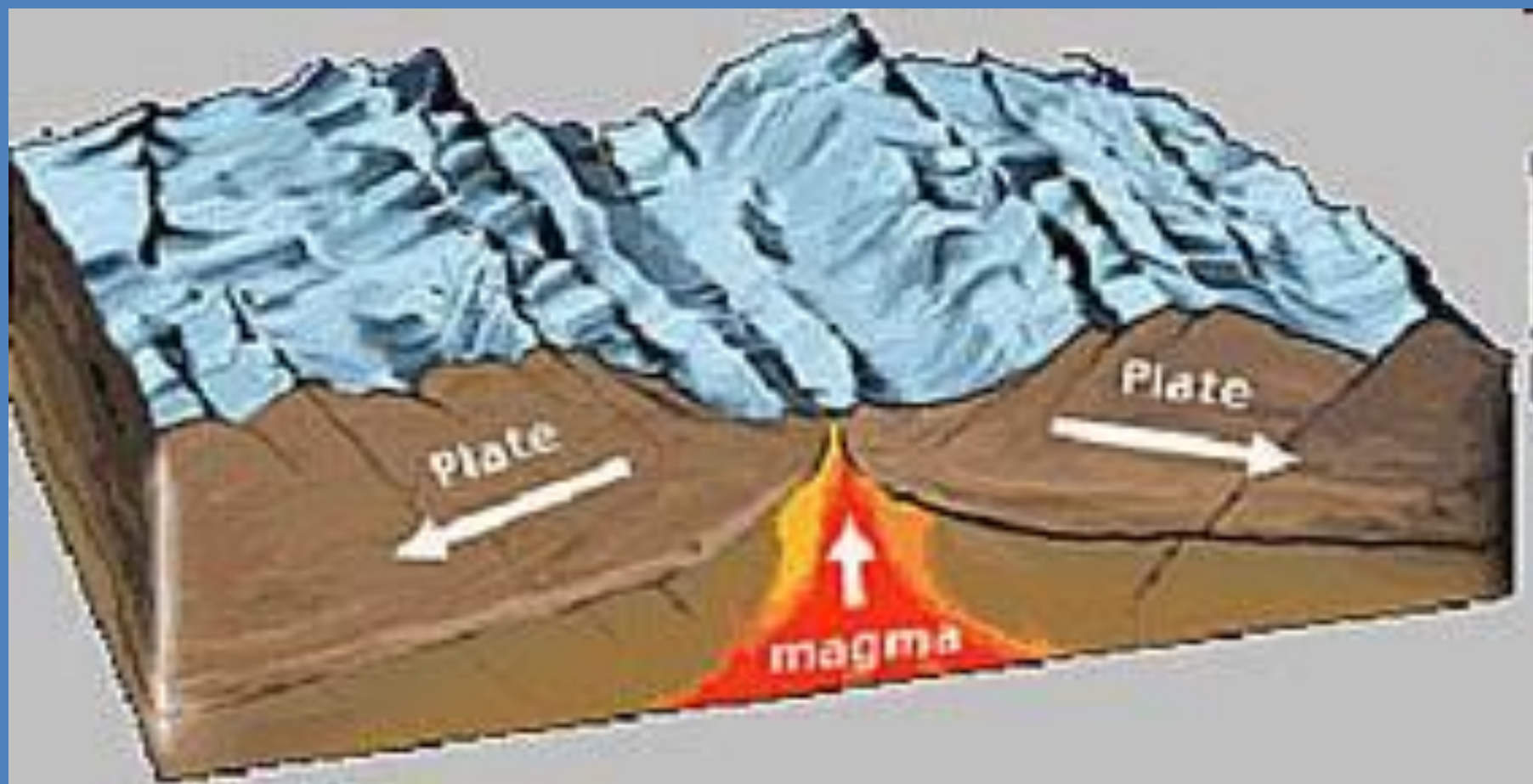
1) дивергентті- ажырау, спрединг, рифтогенез. СОЖ-ның аймақтарында болатын қозғалыс.

2) конвергенттік, субдукция, обдукция және коллизиямен сипатталады.

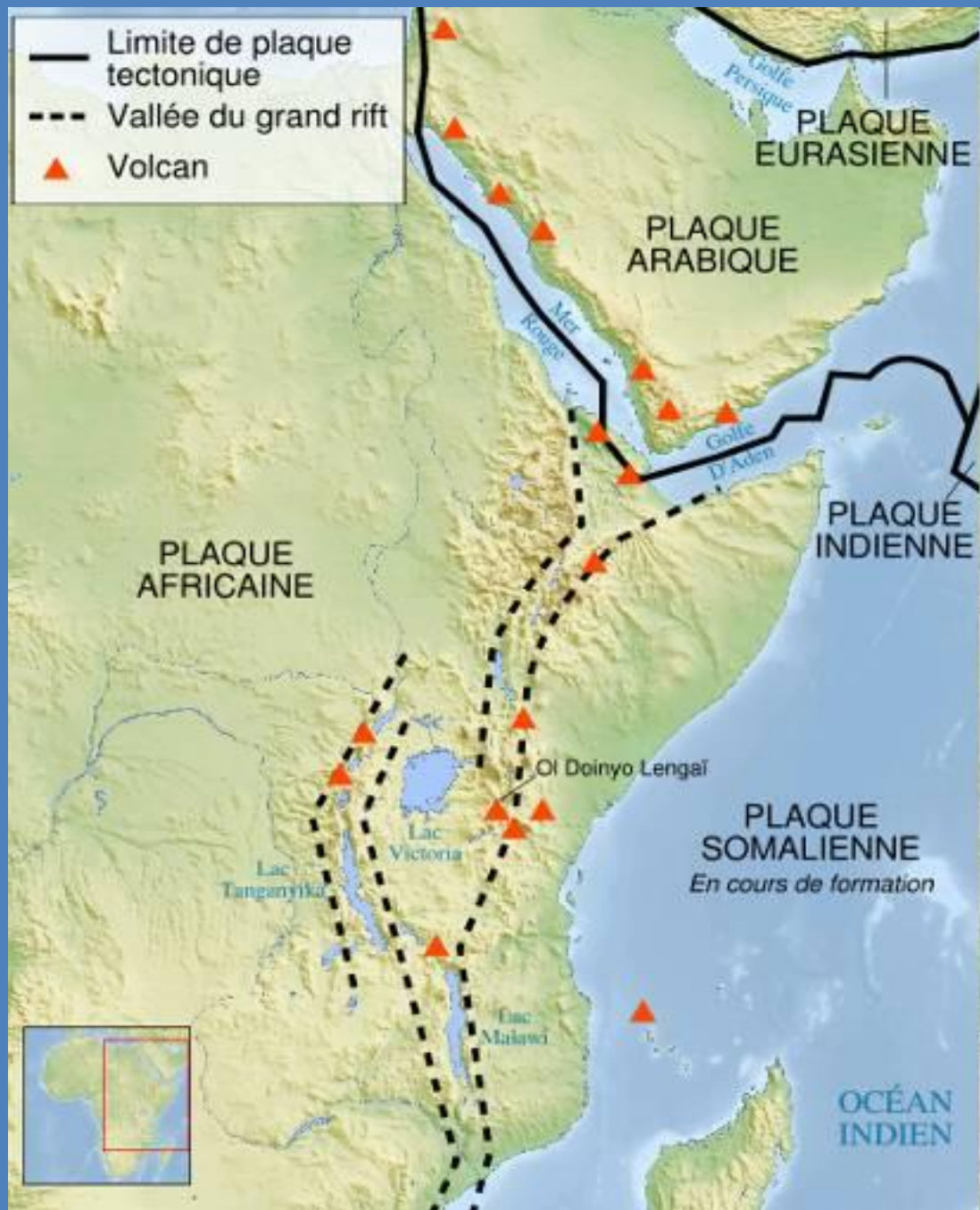
3) Трансформды –жылжып тұруы

Сейсмикалық, тектоникалық және магмалық белсенділік- литосфералық тақталардың шекараларында болады.

Литосфералық тақталардың ажырауы-дивергенция, СОЖ аймақтарында болады, тақтаның қалыңдығы төмен, жылу ағысы жоғары, рифтар қалыптасып, жаңартаулардың атқылауы жиі кездеседі.

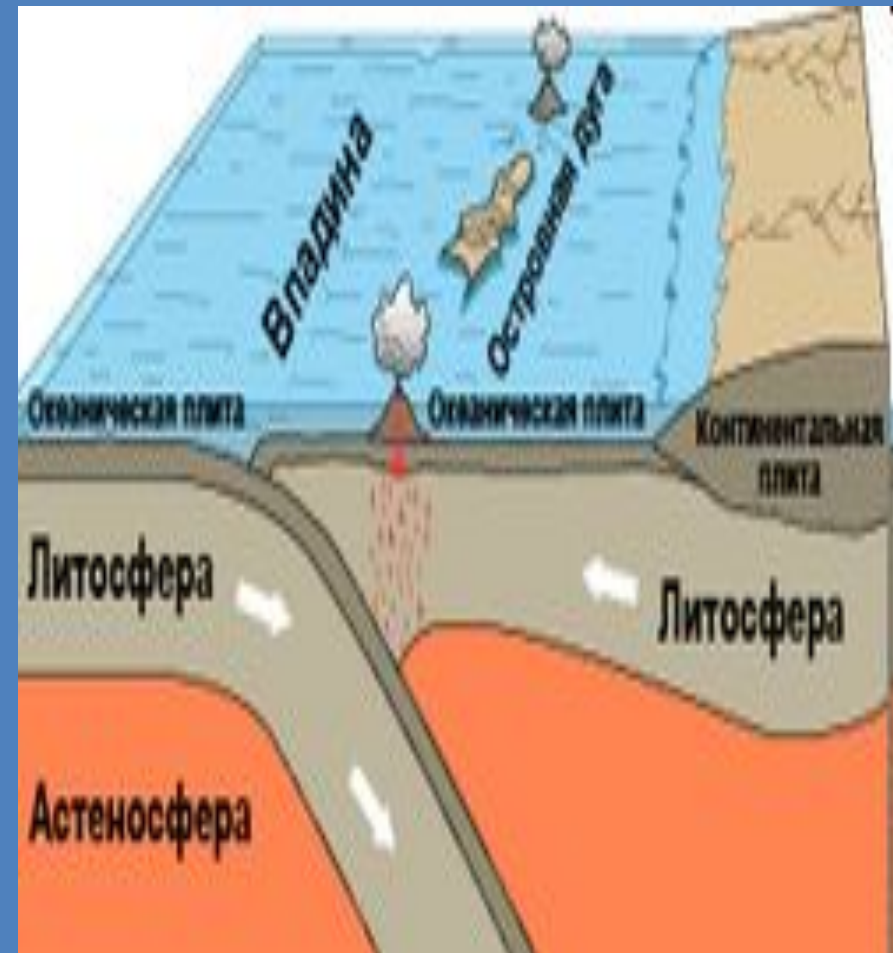

ЛТ-ның ажырауы континетте болған жағдайда тақта жұқаланып рифт арқылы магма жер бетіне төгіледі.

Конвергенттық литосфералық тақталарының жылжуы мұхиттық- континенттық, (субдукция), континенттық- мұхиттық (обдукция) және континенттық-континенттық (коллизия) болып табылады.

Суретте субдукция мен обдукцияны ажыратындар

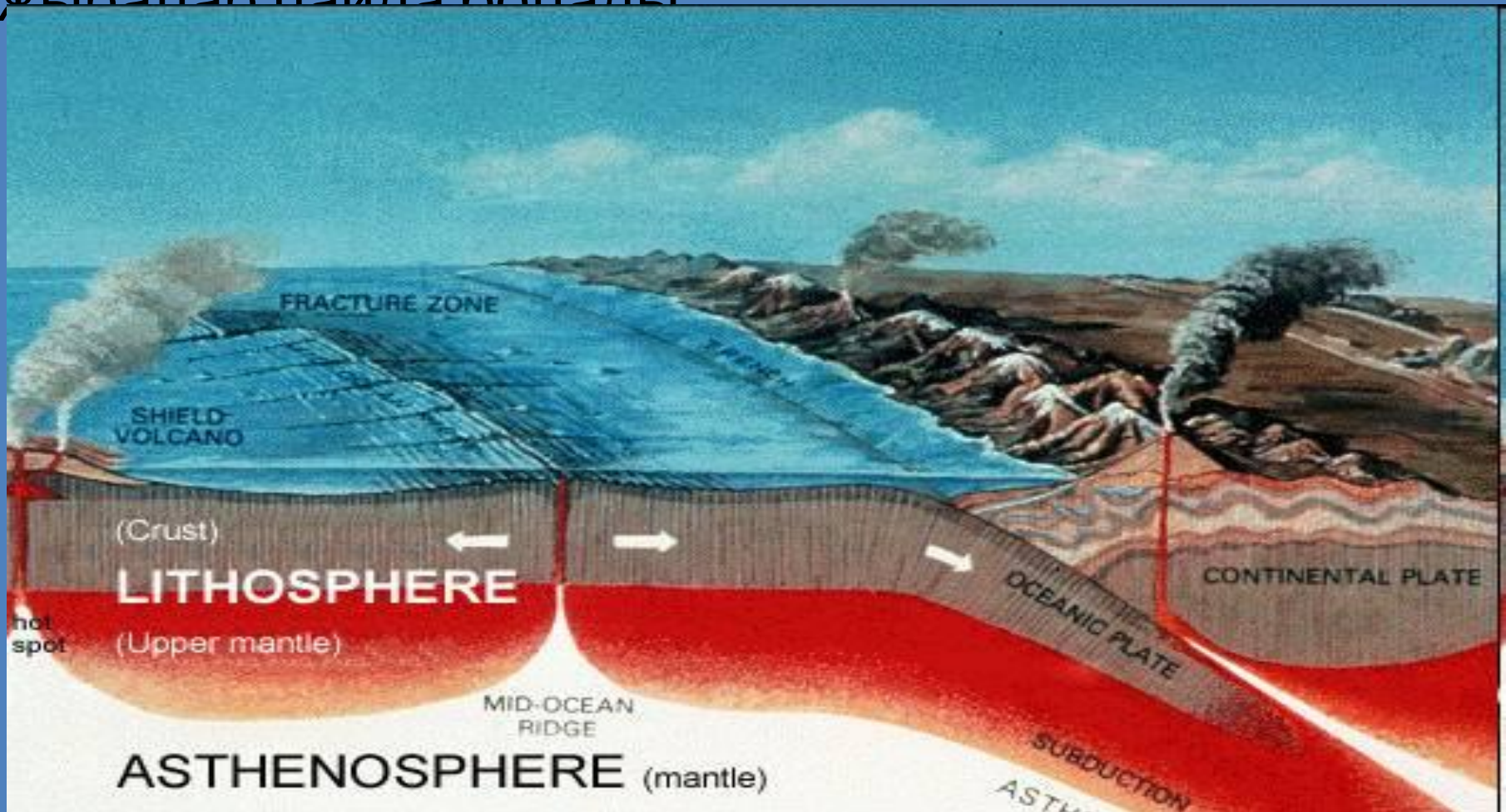

ЛТ-ның жылжу типын ата

Трансформды жылжу

Тақталардың параллельды және әртүрлі жылдамдықпен бағытпен жылжыған кезде үлкен жыралар пайда болады

Континенттерде трансформды қозғалыстар сирек кездеседі. ЛТ шекараларының трансформды типі САН-АНДРЕАС жырасы, ұзындығы 1300 км Жердегі сейсмобельсенді аймақтарының бірі. Тынықмұхиттық және Солтүстік Америка ЛТ бір бірінен 0,6 см/ж қозғалады. 6 балдық жер сілкіністері 22 жылда бір болады.

Сан Андреас өуе фото

North American Plate

San Francisco

1906, M 7.8

1989, M 6.9

SAFOD (Parkfield)

1966, M 6.0

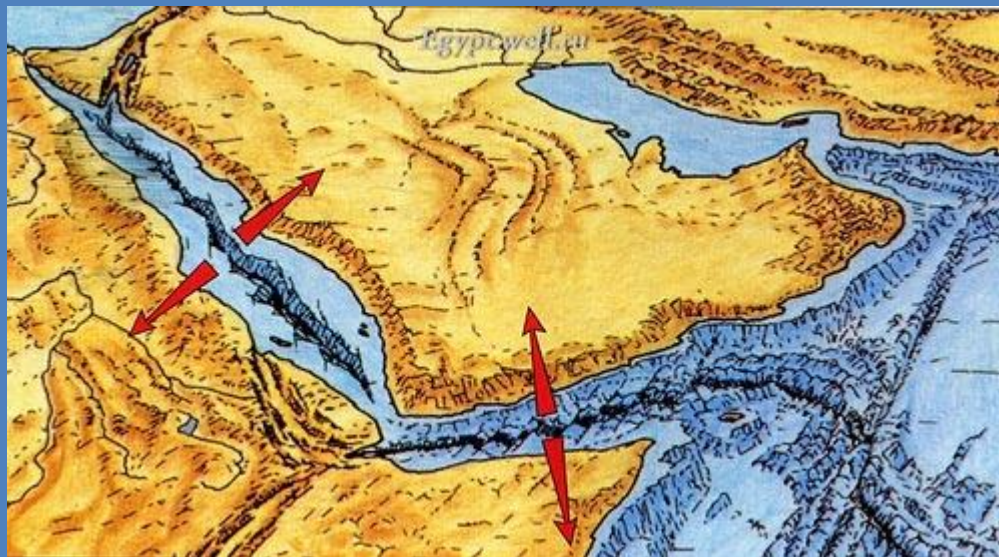
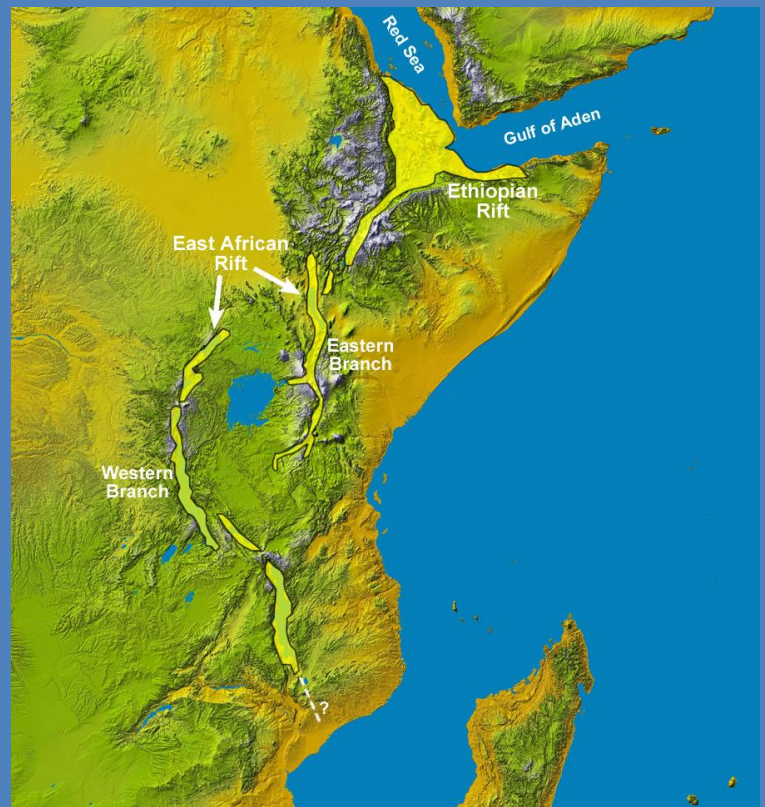
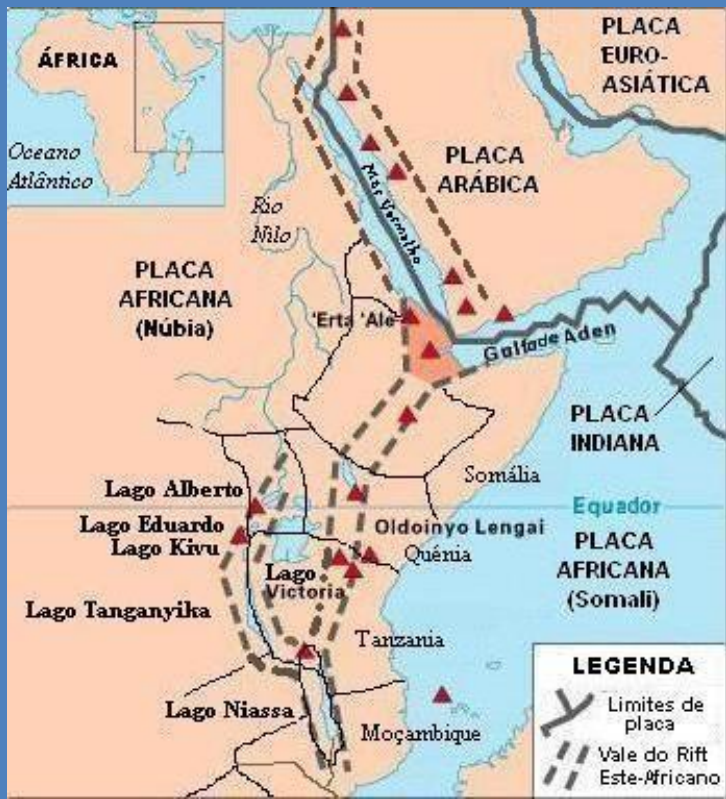
1857, M 8.2

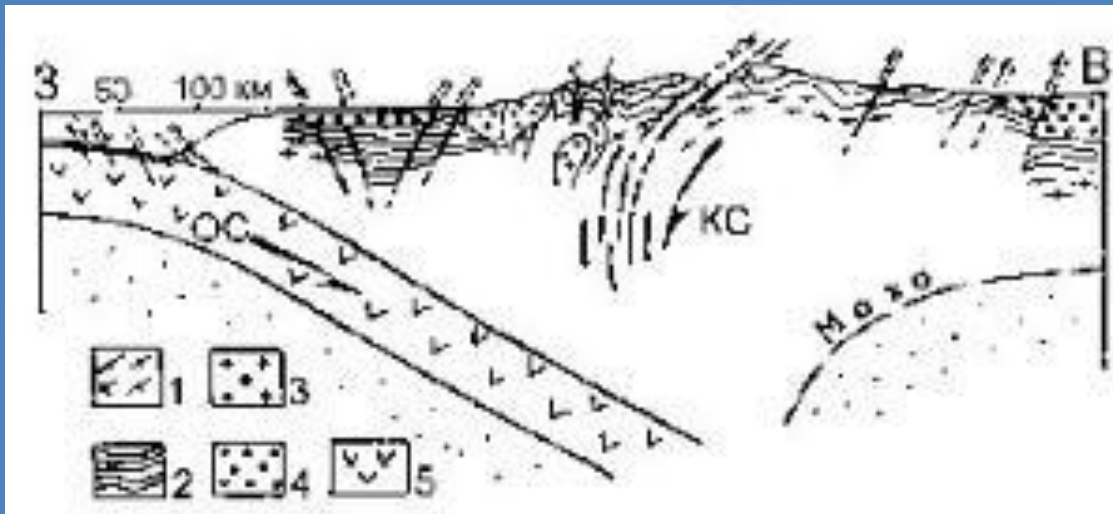
48 mm/yr

Pacific Plate

Los Angeles

San Andreas Fault

Океанская субдукция (**ОС**) и континентальная субдукция (**КС**) или («Альпинотипная субдукция», «А-субдукция») в р-не окраинно-материковой Андской зоны, по Ж.Буржуа и Д.Жанжу (1981).

1 – докембрийско-палеозойский цоколь, 2 – лежащие на нём комплексы палеозоя и мезозоя, 3 – гранитоидные батолиты, 4 – заполнение кайнозойских впадин, 5 – океанская литосфера.

ресурсы

- [3.2. Тектоникалық қозғалыс типтері.
Қазіргі замандағы - 3 ...](#)
- netref.ru/3-geotektonikali-tjirimdamalar-geologiyani-paradi..
- <https://inzashita.com/granici-litosfernix-plit.html>